

УКРАЇНА

(19) UA (11) 62667 (13) U
(51) МПК (2011.01)
G01N 1/00ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИОПИС
ДО ПАТЕНТУ
НА КОРИСНУ МОДЕЛЬвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ДІАГНОСТИКИ ГОСТРОГО ПАНКРЕАТИТУ

1

2

(21) u201101328

(22) 07.02.2011

(24) 12.09.2011

(46) 12.09.2011, Бюл.№ 17, 2011 р.

(72) ПОЛЯНСЬКИЙ ІГОР ЮЛІЙОВИЧ, МАКСИ-
М'ЮК ВІТАЛІЙ ВАСИЛЬОВИЧ, ГРИНЧУК ФЕДІР
ВАСИЛЬОВИЧ, ГУМІНЕЦЬКИЙ СТЕПАН ГЕРА-
СИМОВИЧ, ПРЕУТЕСЕЙ ВІТАЛІЙ ВАСИЛЬОВИЧ
(73) БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ МОЗ УКРАЇНИ(57) Спосіб діагностики гострого панкреатиту, що
включає використання лабораторно-інструмен-
тальних методів дослідження, який **відрізняється**
тим, що у хворих на гострий панкреатит визнача-
ють оптичну густину плазми крові з периферійної
вени шляхом визначення спектрів поглинання на
довжині хвилі $\lambda=280$ нм і при зростанні оптичної
густини більше ніж 0,63 од. діагностують гострий
панкреатит.

Корисна модель належить до медицини і може
бути використана для діагностики гострого пан-
креатиту.

Питання високоінформативної діагностики гос-
трого панкреатиту є одними з найбільш складних
проблем абдомінальної хірургії.

На сучасному етапі не існує абсолютно спе-
цифічних методів діагностики гострого панкреати-
ту. Це обумовлено розмаїттям етіологічних чинни-
ків, змінами клінічних проявів під впливом різних
факторів, відсутністю чітких специфічних лабора-
торних та інструментальних діагностичних критері-
їв. Разом з тим, недостатньо висока інформатив-
ність методів діагностики затрудняє проведення
цілеспрямованої терапії гострого панкреатиту на
ранніх стадіях його перебігу, що негативно віддє-
ржається на результатах лікування таких хво-
рих. Тому, одним з основних резервів поліпшення
результатів лікування гострого панкреатиту є роз-
робка нових способів ранньої специфічної високоі-
нформативної діагностики цієї патології.

Корисна модель спрямована на розробку тако-
го методу діагностики, який був би високоточним,
простим у виконанні, не потребував багато часу та
значних матеріальних затрат.

Прототип описаний у книзі «Факультетська хі-
рургія» / Шідловський В.М., Захараш М.П., Полян-
ський І.Ю. та ін. Під ред. Шідловського В.М., Заха-
раша М.П.- Тернопіль: Укрмедкнига, 2002. - 544 с.
З метою діагностики гострого панкреатиту викори-
стовують комплекс досліджень, який включає ви-
значення амілази крові та сечі, проведення огля-
дової рентгенографії органів черевної порожнини,
ультразвукового сканування та лапароскопії.

Проте, діагностична цінність описаного ком-
плексу не перевищує 70 %, що пов'язано з цілою
низкою причин (Факультетська хірургія / Шідловсь-
кий В.М., Захараш М.П., Полянський І.Ю. та ін. Під
ред. Шідловського В.М., Захараша М.П. - Терно-
піль: Укрмедкнига, 2002. 544 - с.; Хирургические
болезни / Под ред. Кузина М.И. - М.: Медицина,
1995. - 640 с.). Зокрема, суттєве підвищення рівня
амілази крові та сечі, окрім гострого панкреатиту,
може зустрічатись і у хворих на перфораційну гас-
тродуоденальну виразку, кишкову непрохідність,
деструктивні форми гострого апендициту та холе-
циститу. Рентгенологічне обстеження найбільш
інформативним є при перфораційній гас-
тродуоденальній виразці, кишковій непрохідності, перитоні-
ті. Проте, його інформативність, навіть у таких
хворих, складає не більше 40 %, а у пацієнтів на
гострий - не перевищує 20 %. Обмежена діагнос-
тична цінність ультразвукового сканування, яка
при гострому панкреатиті не перевищує 70 %, зу-
мовлена утрудненою візуалізацією підшлункової
залози, у зв'язку з наявністю метеоризму.

Одним з найбільш точних методів верифікації
діагнозу при гострому панкреатиті є діагностична
лапароскопія. Разом з тим, при застосуванні цього
інвазивного методу діагностики існує ризик розвитку
цілого ряду небезпечних ускладнень. Окрім то-
го, проведення діагностичної лапароскопії у хво-
рих на гострий панкреатит у значній частині
випадків є протипоказаним.

При розробці способу діагностики гострого
панкреатиту поставлена задача розробити такий
спосіб, який би був позбавлений вказаних недолі-
ків, тобто, був більш точним, специфічним, не за-

(19) UA (11) 62667 (13) U

лежав від впливу сторонніх факторів, не мав про-типоказань, був простим і швидким у виконанні.

Поставлена задача вирішується наступним чином. На типовому спектрофотометрі СФ - 4А або СФ - 5 з приставкою у вигляді сферичного фотометра, що забезпечує виключення впливу розсі-яння на спектр поглинання колоїдного розчину, проводиться дослідження спектрів пропускання плазми в області довжин хвиль 255-320 нм з на-ступним визначенням оптичної густини. Для цього кварцова кювета товщиною 1 см заповнюється плазмою крові, взятої з периферійної вени і розве-деної дистильованою водою у співвідношенні 1:100 і поміщається у сферичний фотометр. Від-носна похибка отримуваних значень оптичної гу-стини в області довгохвильового максимуму при довжині хвилі $\lambda=280$ нм - не більше 0,5 % (Пішак О.В. та співавт. // Буковинський медичний вісник. - 1998. - Т. 2, № 1. - с. 137-145).

Як контроль, нами проведено дослідження спектрів поглинання плазми венозної крові 25 здо-рових донорів. На підставі отриманих даних вияв-лено, що максимальне значення оптичної густини, яке сягає 0,57 од., має місце при довжині хвилі $\lambda=280$ нм.

У клінічних умовах у 10 хворих на гострий пан-креатит досліджена оптична густина плазми вено-зної крові.

Паралельно всім хворим проводився стандар-тний комплекс обстеження, який включав дослі-дження загального аналізу крові, сечі, біохімічних параметрів крові, амілази крові та сечі; оглядову рентгенографію органів грудної клітки та черевної порожнини, ультразвукове сканування, лапароско-пію.

Результати комплексного лабораторно-інструментального обстеження хворих на гострий панкреатит співставлені з величинами спектрів поглинання та оптичної густини.

Виявлено, що у пацієнтів на гострий панкреа-тит має місце зростання оптичної густини плазми венозної крові на довжині хвилі $\lambda=280$ нм понад 0,63 од.

Таким чином, головною відмінною ознакою за-пропонованого способу діагностики гострого пан-креатиту від прототипу є те, що для його діагнос-тики використовується визначення оптичної

густини плазми венозної крові шляхом досліджен-ня її спектрів поглинання на довжині хвилі $\lambda=280$ за допомогою спектрофотометра СФ - 4А або СФ - 5 з приставкою у вигляді сферичного фотометра. Зростання оптичної густини при довжині хвилі $\lambda=280$ нм вище за 0,63 од. свідчить про наявність гострого панкреатиту.

Приклад практичного використання способу:

Розроблений нами спосіб діагностики гострого панкреатиту апробований у хворих, де діагностика за допомогою стандартного комплексу методів викликала утруднення.

Хворий В., 41 рік, госпіталізований у хірургічне відділення з клінічними проявами перфораційної гастродуоденальної виразки. Визначена оптична густина плазми венозної крові при довжині хвилі $\lambda=280$ нм склала 0,65 од. Діастаза сечі 64 ОД. В ургентному порядку виконано оперативне втру-чання. На операції в очеревинній порожнині вияв-лено геморагічний ексудат, вогнища стеатонекро-зу, підшлункова залоза збільшена у розмірах, тка-нини різко набряклі, інфільтровані, з окремими вогнищами дрібних крововиливів.

Хворий Ц., 52 роки, госпіталізований у хірургі-чне відділення з підозрою на гострий панкреатит, перфораційну гастродуоденальну виразку. Визна-чена оптична густина плазми венозної крові при довжині хвилі $\lambda=280$ нм склала 0,61 од. Амілаза сечі 425,6 од/л. На оглядовій рентгенографії орга-нів черевної порожнини - вільного повітря в очере-винній порожнині не визначається. У зв'язку з на-ростанням клінічних проявів розповсюдженого перитоніту в ургентному порядку виконано опера-тивне втручання. На операції виявлено перфора-ційну виразку пілоричного відділу шлунку, розли-тий серозно-гнійний перитоніт. Набряку та запальних змін тканини підшлункової залози не виявлено.

Таким чином, використання запропонованого способу забезпечує можливість швидкої та вірогі-дної діагностики гострого панкреатиту.